

אסתר מן התורה מניין

הרב ארי דוד קאהן

1. תלמוד בבלי מסכת חולין דף קלט עמוד ב

מלשה מן התורה מניין? (בראשית ו). "בשגם הוא בשר". המן מן התורה מניין? (שם ג) "המן העץ". אסתר מן התורה מניין? (דברים לא) "ואנכי הסתר אסתיר". מרדכי מן התורה מניין? דכתיב, (שמות ל) "מר דרור". ומתרגמינו, מירא דכיא:

רש"י מסכת חולין דף קלט עמוד ב

ועוד זה שאלו ממנו - מנין למשה רמז קודם שבא שסופו לבא. בשגם הוא - בשגם בגימטריא כמו משה וכתיב שם והיו ימיו מאה ועשרים שנה וכך היו ימי חיי משה כלומר עתיד לבא בשגם משה מן הנולדים וכן ימיו. מנין - למעשה המן. המן העץ - יתלה על העץ. למעשה אסתר - הסתר אסתיר בימי אסתר יהיה הסתר פנים ומצאוהו צרות רבות ורעות. מנין - לגדולת מרדכי. מר דרור - וקרי ליה ראש לבשמים לצדיקים ואנשי כנסת הגדולה.

2. בראשית פרק ו פסוק ג

ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה:

3. בראשית פרק ג פסוק יא

ויאמר מי הגיד לך פי עירם אמה המן העץ אשר צויתיה לבלתי אכל ממנו אכלת:

4. דברים פרק לא פסוק יח

ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה פי פנה אל אלהים אחרים:

5. שמות פרק ל פסוק כג

ואמה קח לך בשמים ראש מר דרור... ואת סב לך בוסמין רישא מירא דכיא ...

6. תלמוד בבלי מסכת מנחות דף סה עמוד א

דתנן: פתחיה על הקנין - זה מרדכי, למה נקרא שמו פתחיה? שפותח דברים ודורשן, ויודע בשבעים לשון.

7. תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יב עמוד א

א"ר יהודה בר זבינא: מקיש לידתה להורתה, מה הורתה שלא בצער, אף לידתה שלא בצער, מכאן לנשים צדקניות שלא היו בפיתקה של חוה. ^{שמות ב+} ותרא אותו כי טוב הוא - תניא, ר"מ אומר: טוב שמו; ר' יהודה אומר: טוביה שמו;

8. אסתר פרק ב

(ז) ויהי אימן את הדסה היא אסתר בת דדו פי אין לה אב ואם והנערה יפת תאר וטובת מראה ובמות אביה ואמה לקחה מרדכי לו לבת:

9. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יב עמוד ב

ממוכן זה המן. ולמה נקרא שמו ממוכן - שמוכן לפורענות.

10. ספר יערות דבש חלק שני - דרוש ב

אבל הענין מובן, כי פירש"י [במדבר יט, ט] מוסבת שם, כי הגויים היו קורים לעריהם ע"ש עכו"ם, וכשכבשום ישראל, ... דסלקא דעתא דהך תרגום לא ליקרי, דאיך יהיה נקרא ויזכירו שם עכו"ם, ולכך אמרו דמכל מקום חייב לקרותו, דכיון דנקבע בתרגום, ש"מ דקבלה בידם דשמות הללו יש צד להזכירם, ויש בהם חלק מה מקדושה, וזוהיא אמת לאמיתה: וזוהיא השאלה גם כן המן מהתורה מנין, אנה נזכר שם זה עכו"ם בתורה עד שמותר להזכירו בשם, ועל זה השיב

המן העץ, כי הוא נאחז בעץ הדעת טוב ורע, וזה המן העץ וגו', ולכך היותו טוב ורע, מותר לקרותו כנ"ל:

11. תלמוד בבלי מסכת כריתות דף ו עמוד ב

אמר רב חנא בר ביזנא, אמר רבי שמעון חסידא: כל תענית שאין בה מפושעי ישראל, אינה תענית, שהרי תלבנה ריחה רע, ומנאה הכתוב בין סמני הקטרת. אביי אמר: מהכא: (עמוס ט)
"ואגדתו על ארץ יסדה".

12. תיקוני זהר דף נז/ב

ואיהי יום הכפורים, וכד אתקשטת קדמיה בלבושין שפירין דאינון לבושי כפרה, אתקריאת ציץ דיליה, מצנפת דיליה, אבנט דיליה, איהי קלילא מארבע בגדי לבן מסטרא דימינא, ומארבע בגדי זָהָב מסטרא דשמאלא, בההוא זמנא דאתקשטת באלין לבושיין דכפרה אתמר בה (אסתר ה)
(א) ותלבש אסתר מלכות, ובהון עאלת לפני ולפנים, הָדָא הוא דכתיב (שם) ותעמוד בחצר בית המלך הפנימית, ובהון נשאה חן בעיניו, ורזא דמלה וראייתה לזכור כרית עולם (בראשית ט טז), ומיד אדנ"י שמעה אדנ"י סלקה אדנ"י הקשיבה ועשה אל תאחר (דניאל ט ט).

פורים אתקריאת על שם יום הכפורים, דעתידין לאתענגא ביה, ולשנויי ליה מענוי לענג, ומה דאיהי שכינתא אסור ביה געילת הסנדל, בההוא זמנא אתמר בה (שיר ז ב) מה יפו פעמיה בנעלים בת נדיב, וענוגא וסדנה וכמה טבין מזומנין לגבה, ודא יהא בזמנא דפורקנא בעגלא.

13. אסתר פרק ג

(ב) וכל-עבדי המלך אשר-בשער המלך כרעים ומשתחיים להמון פייכו צוה-לו המלך ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה:

14. רש"י אסתר פרק ג פסוק ב

(ב) כרעים ומשתחיים - שעשה עצמו אלוה לפיכך ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה:

15. פירוש בעלי התוספות על דברים פרק לג פסוק ח

ידיד ה' ישכון לבטח עליו מה טעם שכינה בחלק בנימין לפי שהוא לבדו נולד בארץ ישראל. ויש מפרשים שעדיין לא נולד כשהשתחוה השבטים לעשו. והה"ד ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה שבטו אין משתחיים לשום בריה. כי נולד מבנימין שלא השתחוה לעשו.

16. ספרי דאגדתא על אסתר - מדרש פנים אחרים (בובר) פרשה א ד"ה כתיב ויבז בעיניו

מה עשה אותו רשע, הלך ועשה לו צלם מרוקם בבגדו, כנגד לבו, והיו משתחיים לו, וכל מי שהיה משתחוה לו היה משתחוה לע"ז, ראהו מרדכי ולא קבל עליו לעבוד ע"ז, שנאמר ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה, וראה המן שאין מרדכי משתחוה לו, ונתמלא עליו חימה, אמר היך היהודים שונאים אבותי מעולם, אומר למלך ויאבדם מן העולם.

17. ספרי דאגדתא על אסתר - מדרש פנים אחרים (בובר) פרשה ג ד"ה ומרדכי לא יכרע

ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה. אמר לו הוי יודע שאתה מפילנו בחרב, מה ראית שאתה מבטל (קילוותו) [קלווסין] של מלך, א"ל שאני יהודי, א"ל והלא מצינו שאבותיך השתחוה לאבותינו, שנאמר וישתחוה ארצה שבע פעמים (בראשית לג ג), א"ל בנימין אבי במעי אמו היה ולא השתחוה, ואני בן בנו, שנאמר איש מיני /ימיני/, וכשם שלא כרע אבי, כך לא אכרע לך, לכך נאמר ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה.

18. ספרי דאגדתא על אסתר - מדרש פנים אחרים (בובר) פרשה ו ד"ה ד"א איש יהודי

ד"א איש יהודי. למה נקרא איש יהודי, א"ר יוסי בשעה שעשה אחשורוש את המשתה, נכנסו כל היהודים עמהם, ואכלו תבשילי גוים, שנאמר ובמלאות הימים האלה עשה המלך וגו', ומרדכי לא אכל עמהם ולא שתה, לכך נקרא איש יהודי.

19. מדרש תהלים (שוחר טוב; בובר) מזמור כב

[י] לְמַנְצֵחַ עַל־אֵילַת הַשָּׁחַר מְזֻמָּר לְדָוִד.....דבר אחר למה נמשלה אסתר כשחר, מה השחר עולה והכוכבים שוקעים, אף אסתר בבית אחשוורוש היתה עולה, והמן בניו/ובניו/ שוקעים. דבר אחר אמר ר' בנימין בר יפת אמר ר' אלעזר מה שחר וזה/ זה/ סוף כל הלילה, אף אסתר היתה סוף כל הנסים, והא איכא חנוכה, ניתן ליכתב קא אמרינן.

20. פסיקתא רבתי (איש שלום) פרשה יג ד"ה ילמדנו רבינו מהו

ילמדנו רבינו מהו שיהא אדם צריך לברך בשעה שהוא קורא מגילת אסתר, תלמוד, למדונו רבותינו בשעה שהוא בא לקרות את המגילה אומר בא"י אמ"ה ... וכיון שגומרה ... בא"י אמ"ה האל הרב את ריבנו ... ולמה, אלא זכר לישועה שעשה הקב"ה בימי המן על ידי מרדכי ואסתר בשעה שביקש המן לכלות את ישראל שנאמר להשמיד להרוג ולאבד וגו' (אסתר ג' י"ג), ולא לעצמו הוא נזדווג על ישראל אלא אף עמלק זקינו מתחלה נתגרה (על) [עם] ישראל בשעה שיצאו ממצרים שנאמר ויבא עמלק [וגו'] (שמות י"ז ח'), ומה היה עושה להם עמלק הרשע א"ר יהושע דסיכנן בשם ר' לוי היה מחתך את זכרותם והיה משליך אותם למעלה ואמר בזו חפצת הרי היא נתונה לך מנין דכתיב השב לשכנינו שבעתים אל חיקם (תהלים ע"ט י"ב) זה המילה שהיא נתונה בחיק, חרפתם אשר חרפוך ה' (שם/תהלים ע"ט) וכן הוא אומר ויזנב בך (דברים כ"ה י"ח) מכת זנב, לא עשה אלא כיון שהקב"ה מצווה את ישראל ואמר זכור [וגו'] (שם שם/דברים כ"ה/ י"ז) אמרו לו את הוי זכור שנאמר זכור ה' לבני אדום את יום ירושלים (תהלים קל"ז ז'), אמר להם הקב"ה עשו את שלכם תמחה את זכר עמלק (דברים שם/כ"ה/ י"ט) ואני אעשה את שלי כי מחה אמחה את זכר עמלק (שמות י"ז י"ד), לא עשה אלא כיון שמלך שאול אמר הקב"ה אין זרעו של עמלק נופל אלא ביד בנה של רחל, כן אתה מוצא ברפידים נפל ביד יהושע שנאמר ויחלוש יהושע את עמלק (שם שם/שמות י"ז/ י"ג), אמר הקב"ה לעולם השבט הזה מוכן להיפרע מן עמלק מניין ממה שהשלים בנביא מני אפרים שרשם בעמלק אחריו בנימן.

21. ספר בני יששכר - מאמרי חדש אדר - מאמר א

ט) ונ"ל לרמז עוד, הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר, דהנה ידוע מכתבי מרן האריז"ל בענין ראשי חדשים, שכל החדשים הן בבחינת איברי הראש, אדר הוא סוד החוטם בשיעור קומת הראש, והנה בחוטם הוא חוש הריח, על כן תראה ב' הגואלים אשר נעשה הנס באדר על ידם, נקרא שמם בשם הבשמים המהנים לחוש הריח, דהיינו מרדכי נרמז במר דרור [שמות ל כג] דמתרגמינן מרי דכי כמשאמרז"ל [מגילה י ע"ב], אסתר נקראת הדסה [אסתר ב ז], הבן, על כן נאמר במרדכי ויזעק זעקה וכו' [שם ד א] ולא נאמר מה אמר, אך הוא מפני שהקול יפה לבשמים [כריתות ו ע"ב], ירושלמי יומא פ"ד ה"ה], ויתבאר אי"ה להלן ביתר שאת: י) והנה תראה, כל החושים נזכרין אצל חטא אדם הראשון, כי כולן השתמשו שם בחטאו, ותרא האשה וכו' [בראשית ג ו] חוש הראיה, ותקח מפריו חוש המישוש, ותאכל חוש הטעם, וישמעו חוש השמע, אבל חוש הריח לא נזכר שם, והנה נראה מזה אשר חוש הריח לא נפגם כל כך כאינך החושים, כי לא נשתמשו בו אז, על כן תמצא עד היום חוש הריח רוחני הנשמה נהנית ממנו ולא הגוף [ברכות מג ע"ב]:

22. ספר עשרה מאמרות - מאמר חקור דין - חלק ג פרק ד

ואף הוא לא נענש אלא על המים לפי שחטא בחק עצמותו כשאוּל בחק המלכות לדרך הפשט או בחק השבט לבעלי אגדה שלא נמסרה מחיית *עמלק* אלא ביד *בנימין* שלא השתחוה לעשו כיתר אחיו שעדין לא נולד בשעה שהוא עבר לפנייהם וישתחו יעקב וכל נשיו הנה וילדיהן ואף על פי שכלם לא השתחוּו אלא לשכינה כדברי הזוהר דדריש והוא עבר לפנייהם כדתנן אני והוא הושיעה נא והדר וישתחוּו וכלם כמוהו מכל מקום יש בו משום מראית העין כי הא דפרצופות המקלחות מים לא ישחה וישתה והקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה:

23. תלמוד בבלי מסכת יומא דף יב עמוד א

דתניא: מה היה בחלקו של יהודה - הר הבית, הלשכות והעזרות. ומה היה בחלקו של בנימין - אולם, והיכל, ובית קדשי הקדשים. ורצועה היתה יוצאה מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין, ובה היה מזבח בנוי.

24. אסתר פרק ז

(ח) וְהַמֶּלֶךְ שָׁב מִגִּנַּת הַבַּיִת וְאֵל בֵּית מִשְׁתֵּה הַיַּיִן וְהָמֵן נִפְלַעַל הַמֶּטֶה אֲשֶׁר אֶסְתֵּר עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲגַם לְכַבּוֹשׁ אֶת הַמֶּלֶכֶה עִמִּי בַּבַּיִת הַדָּבָר יֵצֵא מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפְנֵי הָמֵן חָפוּ: ס

25. שפת אמת ספר שמות - לפורים - שנת [תר"מ]

איתא בגמרא חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע כו'. שמעתי בזה מילין מפה קדוש מו"ז ז"ל לעלות עד למעלה מעה"ד טוב ורע. ואיני זוכר הדברים על בורין. אבל נראה תורף הדברים דכתיב עץ גבוה חמשים אמה והם כל מדריגות השערי תומאה שיש מ"ט פנים טמא כו'. כי כח של עמלק נמצא בכל המדריגות. אבל באמת שער הנ' של הקדושה. שם לא יש ב' הדרכים. רק כולו טוב. כי שם שורש האחדות. וע"ז כתיב כאשר ירים משה ידו לשער הנ' ועץ החיים שהיא התורה. ולכן כשנתעורר כח מרע"ה שהוא שר התורה יש מפלה לעמלק. לכן איתא שבפורים קבלו התורה כו'. והיינו התגלות עץ החיים. ושם נק' דלא ידע בין ארור כו'. שאין שם שום אחיזה לסט"א כלל. כי הוא שורש האחדות כנ"ל:

בסומי הם הריחות מבשמים שנתמלא העולם בעשרת הדברות. ומו"ז ז"ל אמר רמז בשמים מר דרור מתרגמינין מרי דכי. ומרדכי הוא הארת מרע"ה שורש התורה:

26. שפת אמת ספר שמות - לפורים - שנת [תרנ"ד]

הענין שקבעו הימים למשתה ושמחה. ובאמת כל תגבורת בני ישראל על עמלק על ידי תענית כמ"ש חז"ל. וכמ"ש דברי הצומות וזעקתם. דהקול קול יעקב ואיתא בזה"ק כי פורים ע"י עונג כמו יום הכפורים ע"י תענית. דכתיב מות וחיים ביד לשון. ויתכן לרמוז על ב' סימנים קנה וושט שתלוין בלשון. והקנה הוא בחי' הקול והוא בחי' עץ החיים. ואיתא קנה דומה לעלמא דאתי דלית ב' אכילה ושת' והוא בחי' יעקב. והושט הוא בחי' עץ הדעת טוב ורע. לכן שני עורות יש לושט חיצון אדום ופנימי לבן. והנה עשו הוא אדום שכל התדבקות שלו רק באכילה גסה כמ"ש הלעיטני כו' מן האדום כו' ע"כ קרא שמו אדום. נראה שהוא מיוחד לושט. אך הי' אפשר לו להאחז בפנימיותו שהוא לבן. ובעבור זה אהבו אביו כי ציד בפיו רמוז על פנימיות הושט שהוא לבן. אבל לא זכה לזה ולקח יעקב בכורתו. וברכתו שהוא חלק הטוב שבעה"ד טו"ר ניתן ליעקב. ופסולת הרע נשאר לעשו. ובני ישראל בכח התורה יונקין החיות מבחי' עה"ד גם כן. דהנה הקב"ה נטע עץ החיים ועץ הדעת. ונראה כי בוודאי נברא גם עץ הדעת לאכול ממנו. אבל אדה"ר אכלו שלא בזמנו ולא הותר לו לאכול. כי הי' מוכן רק למקבלי התורה. שבזה יכולין לברר הטוב מהפסולת. וקודם שהי' לאדם הראשון כח עץ החיים לא הי' רשאי לאכול מעץ הדעת. ולכן עיקר כחן של ישראל בקול וקנה ועץ החיים. ובזה גוברין על עמלק ומוציאין בלעו מפיו כמ"ש עליו הצד ציד. ולכן אמרו חז"ל ששולחן שאומרין עליו

דברי תורה נק' שולחנו של מקום כמ"ש השולחן אשר לפני ה'. פ' שבכח התורה מתברר פנימיות המאכל ומתגבר עור לבן פנימי שבושט. אבל כשאין אומרים עליו דברי תורה הוי כזבחי מתים כי האכילה וושט עיקרו דבוק במיתה. לא בחיים. שע"י הקנה נמשך החיים. ונראה לי דלכך וושט נקיבתו במשהו כי יש לו מועט חיות. אבל הקנה שיש לו חיות רב אינו נפסל רק בפסיקת הרוב כמ"ש בגמ' כזה דעוף ניתר בסימן אחד דחיותו מועט. ולכן צריך לחבר דברי תורה אל האכילה דמות וחיים ביד לשון. ולכן כשגברו על עמלק תקנו האכילה להיות בלי פסולת. ונדמו ביום הזה לקנה שהיא בחי' יוה"כ. ועניתם דלית בי' אכילה ושת'!. לכן תקנו להיות נזכרים ונעשים לחבר הקנה עם הושט. ואמרו חז"ל המן מן התורה דכתיב המן העץ כו'. רמז שכל כחו ע"י אכילת איסור. וכל שליטת המן הי' ע"י שנהנו מסעודת אחשוורוש. ואח"כ תקנו זה האכילה כנ"ל. ויתכן ליתן רמז למנהגן של ישראל להחליף הבגדים בפורים לרמוז כי עתה נהפך האדום להיות לבן. ועיקר חלוף טריפה הוא כשנהפכו שניהם. כי הפנימי מיוחד ליעקב שאין בו אודם. אבל שניהם לבנים מעיקר הדין כשר. ואפילו המחמירין לאסור ב' לבנים משום דא"א לתקן בשלימות לבער כל הפסולת עד תיקון העתיד. אבל ביום הפורים יתכן להיות שניהם לבנים כמ"ש. והרי נטל יעקב הברכות בכח לבישת בגדי עשו:

27. שפת אמת ספר שמות - פרשת פרה - שנת [תרנ"ו]

בענין טהרת פרה שקבעו לקרות בשבת כי הנשמה טהורה כמ"ש נשמה שנתת בי טהורה. ועיקר הטומאה מחלק הגוף. ולכן הרשעים בחייהם נקראים מתים מאחר שאין הנשמה מאירה בהם. ולכן בשבת שהוא יומא דנשמתינן שהנשמה גובר ביותר על הגוף. ונק' נשמה יתירה. לכן זוכין בו לטהרה. והנה כ' זאת חוקת התורה וגם חז"ל דרשו על פרה הפסוק אמרתי אחכמה כו'. וכ' במ"א כי חטא הראשון בעץ הדעת גרם המיתה. כי הדעת הוא תערובות הנפש בגוף ולכן יש בו פסולת דעת טוב ורע. והשגה שאדם משיג בדעת אחר החטא אינה ברורה. ויש בו תערובות. ושמירת החוקים שלמעלה מהשגת האדם הוא בחי' *עץ* החיים. ומזה בא הטהרה. וכמו כן בחטא העגל הי' ג"כ שרצו להשיג בדעתם את האלקות. ומזה בא הפירוד כי אין דעת כל בני אדם שוה. ורמזו חז"ל אלה אלהיך אלהות הרבה איוו להם. ולכן כתיב כי פרוע הוא שנפרשו מן אחדות האמת שהי' להם. ולכן אחר התיקון כתיב ויקהל משה שחזרו אל האחדות. ובכח השבת שהוא ג"כ כענין החוקה מתנה טובה יש לי. ואינו תלוי בעבודת האדם. ולכן כל בני"י מתאחדין בשבת. ואז יש להם דביקות בעץ החיים. וכ"כ זכרתי לך כו' אהבת כלולותיך לכתך אחרי כו' בארץ לא זרועה. כי שמירת החוקים להימשך אחר מצות השי"ת בלי טעם זה בחי' כללות בני"י והוא בחי' השבת. מנוחה. כמ"ש ומצאן מנוחה אשה בית אישה. כי עיקר מנוחת האשה להיות סומכת ונמשכת אחר אישה. וזה הי' תחילת בחירת הקב"ה באברהם אבינו ע"ה לך מארצך כו' אל הארץ אשר אראך:

28. ספר תקנת השבין - אות ה

ומצד האהבה יוכל להכניס עצמו לענין כזה על דרך עבירה לשמה דיעל, ולא מצינו בפירוש בתורה שדבר זה מותר רק מהתם הוא דילפינן והיא מרוב חשקה ואהבתה להצלת ישראל ולבער צורר ואויב ה' כמוהו מהעולם לא הביטה על העבירה ועל הזוהמא שהטיל כמו שאמרו (נזיר כ"ג ע"ב) שדבר זה רעה הוא אצלה, מכל מקום הפקירה גם נפשה בשביל דבר זה שחשבה אפילו אין שום היתר לדבר זה והיא תענש על זה מכל מקום מוטב תאבד היא ויאבד צורר ה' מהעולם, ועל דרך זה עשתה אסתר במה שאמרה וכאשר אבדתי אבדתי (אסתר ד', ט"ז) היינו גם על אבידת הנפש חס ושלום על ידי מה שעשתה עבירה ברצון להצלת ישראל,

וכן מה שאמר שמשון תמות נפשי עם פלשתים (שופטים ט"ז, ל') לשון תמות נפשי אינו מורה מיתת עולם הזה לבד שזהו מיתת גוף לבד והנפש תשוב אל האלקים ומיתת נפש היינו בעולם הבא וכמו שכתבתי במקום אחר על פסוק תמות נפשי מות ישרים דבלעם: וידוע דמרגלא בפומיה דאינשי דהמאבד עצמו לדעת אין לו חלק לעולם הבא ויש לו קצת רמז לדבר מהא דגיטין (נ"ז ע"ב) דשאלו אם אנו טובעים בימים אנו באים לחיי עולם הבא ושמעתי דכוונת השאלה על ההטבעה עצמם בידיים כיון דהיה להצלת נפשם מעבירות, ושמשון המית עצמו לא להצלת נפשו מעבירות ולא להצלת ישראל רק כדי להמית פלשתים הרבה ולנקום נקמתו ועל זה היה חושב דאפשר שיש לו דין מאבד עצמו לדעת דאין לו חלק לעולם הבא, אבל נתרצה גם בזה כדי להמית הרבה מאויבי ה' דבאבוד רשעים רנה ועל כן אמר תמות נפשי עם וגו' כאילו חלקו עמהם יחד במיתת הנפש חס ושלוש גם כן דלא חש לכל זה כדי למנוע חילול שמו יתברך שהיה על ידי שתפשוהו ולאבד אויבי ה' וישראל ודבר זה הוא רק על ידי תוקף האהבה לו יתברך:

ועל זה אמר במצות האהבה בכל נפשך דפשוטו הוא כמו שאמרו (ברכות נ"ד.) למסור נפשו ונשמתו גם כן בשביל אהבת ה' יתברך, והקדים בכל לבבך שאמרו ז"ל (שם) בשני יצריך דזהו גם כן ממדת האהבה וכמו שאמרו בירושלמי (ברכות פרק ט' הלכה א') אברהם אבינו ע"ה עשה יצר רע טוב שנאמר (נחמיה ט', ח') ומצאת את לבבו נאמן ודוד המלך ע"ה לא היה יכול לעמוד בו והרגו, כי מדת המלכות הוא תוקף היראה משכרע אינו זוקף והוא דרגא דאשה יראת ה' והיא מדת הגבורה לכבוש יצרו ולאכפייא ולפיכך מצד מדתו אי אפשר לאכפייא לגמרי דרך כבישה כי עיקר האחיזה בסיטרא דנוקבא כידוע הוכרח להרגו לגמרי ולהאבידו ממצאות, אבל מצד מדת האהבה ותוקף החשק לה' יתברך יוכל לאהפכא ולעשותו טוב כידוע ממשל הזונה המובא בזוהר (ח"ב קס"ג.) דעיקר ברייתו היה ברצון ה' יתברך:

29. ספר תקנת השבין - אות י

וזהו היקר שדרשו שם זה תפילין שזכו על ידי הנס דאסתר, שאף על פי שהיא נטמאה על ידי אחשוורוש שזה נראה כאשת זנונים חס ושלוש והיא היתה אז בשעת נס זה כולל הכנסת ישראל וכמו שאמרו (מגילה ט"ו.) על פסוק (אסתר ה', א') ותלבש אסתר מלכות שלבשתה רוח הקודש היינו מדת מלכות הידוע שהיא רזא דאשת חיל, כי באמת גדולה עבירה לשמה ואין זה מורה חילול הברית חס ושלוש בישראל אלא אדרבא על ידי זה נתברר דאפילו הנראים מחללי הברית באמת אינו כן, ואפילו בועל ארמית שזהו תכלית החילול שאמרו (עירובין י"ט.) דממשכא ערלתו ולא מבשקר היינו רק למראית העין שאין ניכר וכמו שאמרו (יבמות ע"ב.) דמשוך צריך לחזור ולמולו רק מדרבנן מטעם מראית העין, אבל באמת גם זה מהול כי שורש היראת שמים קבוע בלבם מצד התקשרות שורשם בה' יתברך:

30. ספר תקנת השבין - אות ה

ואשרי אהרן בכפלים שנבחר ונקרב שהוא לא קירב את עצמו בעבודה והשתדלות רק ה' יתברך קירבו לעבודה זו, ודבר זה לא היה עדיין בעולם הזה שהוא זמן העבודה וההשתדלות והיום לעשותם ומי שנתקרב היינו שאין צריך השתדלות, וזה היה רק ביתרו ורחב שקרבו אבל לא בחרו והקירוב שלהם היה שיבואו להתגייר וליטפל לאומה ישראלית שזה לא היה בהשתדלותם כלל רק יתרו על פי סיבה שהיה חותן משה רבינו ע"ה ורחב בסיבת המרגלים שהיו בביתה, וזה קירוב מה' בלא השתדלותם וישנו בגרים דעל תחילת ההתגיירות שייך קירוב ואחר כך צריך השתדלות להיות בשם ישראל מתכנה כיון דלא נבחר כלל, אבל מי שהוא נבחר

ונתקרב אם כן אין צריך השתדלות וזה אי אפשר בעולם הזה רק גבי אהרן הכהן שנבחר לעבודה, וזכה לו על ידי עשיית העגל שהוא אדרבא עבירה ועל כן היה בוש דידע בעצמו שאינו כדאי והגון עד שאמר לו למה אתה בוש לכך נבחרת, וראיתי הפירוש דבשביל זה עצמו שאתה בוש בשביל זה נבחרת, היינו דלעבודתו אין הקב"ה משתמש אלא בכלים שבורים ומי שלבו שבור ודואג בקרבו:

וזהו מדריגת זדונות כזכויות שבעולם הזה לא כלעתיד דיבוקש העוון ואיננו כי יהיה גלוי לכל איך הוא זכות ואינו עוון כלל ואין בוש כלל, אבל בעולם הזה אין זה גלוי ומבורר לעין איך הוא כן שאף על פי שחשב לאיסור וכוונתו מיתה לאיסורא לא יצא מכלל שוגג כנזכר לעיל דנקרא חטא ומה שמביא לידי זכויות אחר כך הוי כמו עבירה לשמה דנמי צריך סליחה וכפרה על העבירה, וכמו שביארתי לקמן (סימן י') מדברי תוספות נזיר (ב' סוף ע"ב ד"ה ואמאי) ותענית (י"א. ד"ה אמר) גבי נזיר חוטא [ויושב בתענית חוטא] אף דמצוה רבה על החטא ונקרא נאה מכל מקום נקרא גם כן חוטא עיין שם, ולכך בעולם הזה יש לו בושא מזה עדיין ואסור לומר לבעל תשובה זכור מעשיך הראשונים אפילו למי ששב מאהבה מכל מקום יש לו בושא מעבירות שקדמו דעל כל פנים בשעת העבירה היה מרוחק אף דבאמת ריחוק זה קירוב הוא, ולעתיד יתגלה זה בבירור שגם בשעת הריחוק והעבירה היה מקורב וזהו כזכויות לגמרי, בעולם הזה אין זה נגלה עדיין רק בשעת עבודה דקרבנות או עבודה שבלב זו תפילה דהקב"ה קרוב יותר למי שלבו דואג בקרבו, ותפילה דעני מעטפא כל צלותין וכאשר ה' יתברך קרוב אליו הרי הוא מתקרב לה' יתברך גם כן, כי זהו העבודה שהוא כעבד לפני המלך שהוא בן בית אצל המלך, וכמו שאמרו (ברכות ל"ד ע"ב) בר' יוחנן בן זכאי על ר' חנינא בן דוסא אלא שהוא כעבד לפני מלך ועל כן יכול לפעול בתפילה יותר דתפילה הוא כעומד לפני המלך והוא לשון דיבוק וחיבור כידוע, ואז בעת העבודה שעומד לפני המלך ומקורב אליו ומאיר לעיניו אור פני מלך חיים האמיתיים שאין בהם מות ורע כלל אז מתגלה נוכח עיניו דבר זה איך הכל זכויות גמורות:

וזהו דרגא דאהרן שבחרו וקירבו בעסק העבודה דלא עשה שום השתדלות להגיע למדריגה זו רק הבושה שהיה לו ממעשה העגל שהיה למראית עין השתדלות להיפך שהיה ראוי להתרחק מחמתו מעבודת ה' יתברך ככהנים ששימשו לעבודה זרה דנפסלו לעבודה אף ששבו בתשובה והיינו בתשובה בעולם הזה דאין מועיל להיות כזכויות לגמרי ממש, ואצל אהרן היה להיפך דבאמת ריחוק זה קירוב הוא דעל ידו נתקרב ורק למראית העין ומצד האדם אז היה ריחוק, וקירוב זה הוא לענין העבודה דבעת העבודה שעומד לפני המלך שפיר שייך הקירוב הגמור גם בעולם הזה:

נְגָה, וְנוֹס

Inanna (/ɪˈnɑːnə/; Sumerian: 𒀭𒊩 Dinanna)[4] was the ancient Sumerian goddess of love, beauty, sex, desire, fertility, war, combat, justice, and political power. She was later worshipped by the Akkadians, Babylonians, and Assyrians under the name **Ishtar** (/ˈɪʃtɑːr/; Dištar).[4] She was known as the "**Queen of Heaven**" and was the patron goddess of the Eanna temple at the city of Uruk, which was her main cult center. **She was associated with the planet Venus** and her most prominent symbols included the lion and the eight-pointed star. Her husband was the god Dumuzid the Shepherd (later known as

Tammuz) and her sukkal, or personal attendant, was the goddess Ninshubur (who later became the male deity Papsukkal).

Marduk (cuneiform: AMAR.UTU; **Sumerian**: *amar utu.k* "calf of the sun; solar calf"; **Greek** Μαρδοχάϊος,^[2] *Mardochoaios*; **Hebrew**: מַרְדּוּךְ, **Modern** *Mərōdaḵ*, **Tiberian** *Merōd'haḵ*) was a late-generation god from ancient **Mesopotamia** and **patron deity** of the city of **Babylon**. When Babylon became the political center of the **Euphrates** valley in the time of **Hammurabi** (18th century BC), he slowly started to rise to the position of the head of the Babylonian pantheon, a position he fully acquired by the second half of the second millennium BC. In the city of Babylon, Marduk was worshiped in the temple Esagila. Marduk is associated with the divine weapon **Imhullu**. "Marduk" is the **Babylonian** form of his name.^[3]